

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt III. Quam homini peccatori neceßitatem hæc seruitus afferat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

quia nisi Dei gratia liberetur, erigere se non queat ad iustitiæ seruitutem: quæ sola præstare potest, ut non seruiatur peccato. Sed quamuis seruum peccati, dum talis permanet, necesse sit seruire peccato cuiuspiam; non tamen ex eo concludi potest, esse illi in omni opere suo cupiditati dominantis seruiendum. Sic & illud accipiendum esse videtur, quod Augustinus ait, Liberum arbitrium captiuatum, non nisi ad peccandum valet; non enim ad iustè viuendum, sed tantummodo ad peccandum valet: ut non in peccati seruitute vniuersorum operum significetur inclusio, sed duntaxat iustæ & sanctæ conuersationis, quæ nisi soluta per gratiam captiuitate haberi non potest, denotetur exclusio. nisi forè quis intelligere sic malit, ut dictum sit, liberum arbitrium captiuatum non nisi ad peccandum valere, quatenus scilicet captiuatum est. Quo modo aliàs interpretatur Augustinus, eum qui natus est ex Deo, non posse peccare: quatenus videlicet quaque parte natus est ex Deo. hoc constat liberum arbitrium vel vnius cupiditatis tyrannica dominatione captiuum, extricare se suis viribus inde nõ posse ut liberum euadat, quin vel propter affectum regnantem, vel propter reatum obligantem, in seruitute manere necesse sit.

*Lib. 3. contra
duas Epistolas
Pelagianorum,
cap. 8. & de
spiritu & lit.
cap. 3.*

CAPVT IIII.

Quam homini peccatori necessitatem hæc seruitus afferat.

EAM ob rem diuinis in literis seruitus hæc, necessitatis nomine haud semel designata reperitur, velut Psalmo 106. in quo pluribus verbis vilissima planeq; seruilis peccatorum conditio descripta est. Clamauerunt (ait Propheta) ad Dominum cum tribularentur, & de necessitatibus eorum liberavit eos. Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis, & vincula eorum dirupit. Itemque alio loco, vincula & implicamenta peccatorum expertus, Tribulationes, ait, cordis mei multiplicatæ

tiplicate sunt: de necessitatibus meis erue me. Quam
 locum produxit beatus Augustinus in eo libro quem
Ad ratiocin. 9. scripsit de perfectione Iustitię, respõdens ad hanc Pe-
 lagij ratiocinationem: Quarendum est, per quid effi-
 ciatur homo cum peccato; per naturę necessitatem, an
 per arbitrij libertatem. Si per naturę necessitatem, cul-
 pa vacat: si per arbitrij libertatem, quarendum est a
 quo hanc arbitrij libertatem acceperit. Hanc igitur ille
 ratiocinationem diluēs, & quã nihil efficiat, eruditè
 demonstrans, Respondetur, inquit, per arbitrij liber-
 tatem factum, vt esset homo cum peccato: sed pœna-
 lis vitiositas subsequuta, fecit ex libertate necessitatem:
 vnde ad eum fides clamat, De necessitatibus meis erue
 me. Sub quibus positi, vel non possumus quod volu-
 mus intelligere, vel quod intellexerimus, volumus nec
 valemus implere. Sic Augustinus. Quem secutus Pro-
 sper libro tertio de vita contemplatiua, capite secũdo,
Prosper lib. 3.
de vita contem-
plat. cap. 2. eiusmodi posuit discrimen inter hominẽ integrum &
 vitiatum, quod illum ad non peccandum etiam iuuare
 poterat adhuc sana natura; nos iam impedit vitiosa: &
 illum peccare fecit sola peccandi voluntas; nos etiam
 cogit plerunque peccati facta necessitas; propter quod
 Deo clamamus & dicimus, De necessitatibus meis li-
 bera me. Hęc illi planè conformiter. Vnde quid ista sit
 necessitas, intelligi potest. Nihil enim est aliud, quã
 pœnalis quædam vitiositas, per quam fit vt peccati iu-
 gum excuti ab homine non possit, nisi Dei gratia spe-
 cialiter adiuuetur. Hęc autem miserę seruitutis ne-
 cessitas, cuique cum ipsis naturę bonis innascitur: cum
 cõstet, per originale peccatum vnumquemque peccati
 seruum nasci; ob quod renasci necesse est; vt filij Dei,
 hoc est, liberi efficiamur. Sed quæ innata est seruitutis
 necessitas, ea pòst vitę consuetudine mirũ in modum
 roboratur: aut si non innata fortè fuerat, acquiritur.
Lib. 8. Confess. Ideo beatus Augustinus, de seipso loquens & confi-
cap. 5. tens,

rens, ac præter ingenitam, etiam accersitam postea necessitatem agnoscens, quibus veluti gradibus ad eam perueniatur, ostendit: Ex peruersa, inquit, voluntate, facta est libido: & dum seruitur libidini, facta est consuetudo: & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas: quibus quasi anfulis quibusdam sibimet innexis (vnde catenam appellauit) tenebat me obstrictum dura seruitus. Cuiusmodi autem sit necessitas hæc, & quàm nõ excuset delinquentem, D. Bernardus planissimè videtur explicatum reliquisse; cuius verba, quòd luculenta essent, prolixius etiam adscribenda putauit: Peccato, inquit, factum est vt corpus quod corrumpitur, aggrauet animam: sed amore, non mole. nam quòd surgere anima per se iam non potest, quæ per se cadere potuit, voluntas in causa est: quæ corrupti corporis vitiato ac vitioso amore languescens & iacens, amorem pariter iustitiæ non admittit. Ita nescio quo prauo & miro modo, ipsa sibi voluntas, peccato quidem in deterius mutata, necessitatè facit: vt neque necessitas, cum voluntaria sit, excusare valeat voluntatem; neque voluntas, cum sit illæta, excludere necessitatem. Est enim necessitas hæc quòdammodo voluntaria: est fauorabilis vis quædam, premendo blandiens, & blandiendo premens: vnde sese rea voluntas vbi semel peccato cõsensit, neque excutere per se, neque excusare tamen vllatenus de ratione queat. Inde querula illa vox, veluti gementis sub onere necessitatis huius: Domine, inquit, vim patior; responde pro me. Sed rursus sciens quòd nõ iustè causaretur aduersus Dominum, cum voluntas sua ipse potius in causa foret, attende quid rursus intulerit: Quid dicam, aut quid respondebit mihi, cum ipse fecerim? Premebatur iugo, non alio tamen quàm voluntariæ cuiusdam seruitutis: & erat pro seruitute quidem miserabilis, sed pro voluntate inexcusabilis. voluntas enim est, quæ se, cum esset libera,

Sermon. 81. sicut
per Cantica

bera, seruam fecit peccati, peccato assentiendo. voluntas nihilominus est, quæ se sub peccato tenet voluntariè seruiendo. Hactenus diuus Bernardus. Qui quod ait, non excusare necessitatem, possit admirationem aliquam ei facere qui audit inuincibilem ignorantiam excusare. Quomodo enim non pari ratione insuperabilis necessitas excuset, quæ si vinci posset, necessitas non esset? Sed quâuis ista necessitas est, quia sine speciali potentioris auxilio excuti non potest; tamen insuperabilis nõ est, quomodo ignorantia aliqua sic dicitur; propterea quòd si quæ sui officij sunt, homo Deo adiutante facit, à sua poterit necessitate liberari. Ideo autem non facit, quia blandientem necessitatem, hoc est, magnam & vehementem cupiditatem, vltro lubensque sequitur. Ignorantia verò quæ propriè dicitur inuincibilis, nec adhibito conuenienti studio pelli potest: proptereaque quod ex ea proficitur, id ab inuito proficisci censendum est, non enim idcirco dicitur inuincibilis, quia sine gratiæ illuminatione vinci & remoueri non possit. Alioqui & vnus Dei & legis eius esset inuincibilis ignorantia: quod sine Dei gratia, humanæ mentis tenebras dissipante, vnus omnino conditor & gubernator Deus, eiusque lex, quid per singula requirat, quæque veteret, certa cognitione percipi non possit. Atqui nemo excusat infideles, qui Deum ignorarunt, atque ex ea ignorantia ad idola colenda progressi sunt. qui legis eius ignari, cædè seipos multis etiam cõtra naturam vitijs polluerunt: cum scriptum sit à Propheta, Effunde iram tuam in gètes quæ Deum ignorant: & à Paulo, Qui sine lege peccauerunt, sine lege peribunt. Porrò triplicem huius generis necessitatem D. Augustinus ostendit, scribens in Psalm. 106. Cuius animaduersione dignissimam hac de re cõtrahere libuit in pauciora doctrinam: vt compèdio disceretur commodiùs, quod difficilius fortè foret è pluribus

*Augustinus in
Psalm. 106.*

bus elicere. Fac igitur hominē primò nil quærentem, secundum vitam veterem seductoria securitate viuentem, nihil putantem aliud esse post hanc vitam quandoque finiendam, negligentē quendam & socordem, obrutum cor habentem illecebris mundi, & mortiferis delectationibus consopitum. huius igitur prima est erroris & quasi caliginosi carceris necessitas. Sed hic cum fuerit misericordia Dei excitatus, ac fide illustratus, cognitioneque diuini mandati; iamque cœperit aduersus vitia pugnando velle configere; obligatum sese inuenit difficultatibus cupiditatum, nec in via mādatorum posse propter istiusmodi compedes, ambulare. inclusum se sentit & circumuallatum tāquam acie quadam vitiorum; & quasi muro impossibilitatis erecto, portisq; clausis, qua euadat vt rectè viuat, non inuenit. Atque hæc secūda est hominis errore & ignorantia liberati necessitas. Quam dum viribus suis vincere nititur, & vincitur, exclamare cogitur ad Dominum, vt de ista quoque necessitate liberetur. Si enim simulatque vellet, etiam posset, nec sentiret aduersum se obnitentes cupiditates; & si non vinculis suis anima grauata collideretur; facile suis viribus arrogaret, quod se tam expeditè posse sentiret, nec confiterentur Domino miserationes eius. Verùm hanc quoque necessitatem cum effugerit, opem ferente Deo, cœperitque facile iam videri quod difficile fuerat; tertia se sentit necessitate teneri, tædij, videlicet cuiusdam in moram vitæ huius, ita vt aliquando eum nec legere nec orare delectet. Quæ necessitas primæ contraria est. Tunc enim fame periclitabatur; nunc fastidio: & hoc vnde, nisi de quodam animæ languore exoritur? Iam non te illicit adulteriū, sed tamen nec delectat Dei verbum. ergo post ignorantia & concupiscētia pericula, è quibus te duobus euasisse lætaris, vide ne tædium fastidiumque te necet, non enim est ista contemnenda necessitas.

B

cessitas.

cessitas. Agnosce te in illa, & exclama ad Dominum; vt de necessitatibus tuis etiam hic liberet te. vt hinc quoque liberatus cum fueris, confiteantur illi miserationes eius. Hanc ille necessitatem agnouit, & domini ex ea liberantis miserationes non ignorauit qui dixit: Dormitauit anima mea præ tædio, cõfirma me in verbis tuis. Triplicem igitur hominis peccatoris necessitatem ostendimus. Primam erroris & inopiæ veritatis, Secundam difficultatis bene operandi. Tertiam tædij atque fastidij verbi salutaris. vnde profectò cognoscitur magnitudo seruitutis eius de qua differimus.

CAPVT QVINTVM.

Quomodo peccatum, quod neque substantia est, neque res aliqua aut natura, sic hominum naturam immutare & deijcere potuerit, vt ei dominaretur.

TA M E T S I enim peccatum non substantia est aliqua: imò nec tam res quàm rei priuatio, naturæq; defectus, ab incommutabili bono recedentis: ideo tamen seruitutem magnam inducit, quia tyranni potentis in modum trahit ac præualet, neque excuti nisi auxiliante Deo potest. Veraque seruitus hæc dicitur, non quia tropus absit dictionis, sed quomodo virtutes dicimus veras esse diuitias, & peccatum veram mortem: & quomodo Christus ait, Ego sum vitis vera. Quæ enim sub homine seruitus agitur, tanquã vmbra quædam est, si cum peccati seruitute comparetur. Ideo sanè & Ægyptiaca illa seruitus Israëlitarum, & postea duodecim tribuum sub gentium Monarchis dura captiuitas, hanc nobis adumbrarunt peccati seruitutem. Quoniam autem modo sic præualere, & naturam optimè institutam vitare atque in deterius mutare peccatum potuerit, quod nihil esse videatur, olim quoque disputationem habuit propter Pelagium, quem ex
D. Au-